

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет

О. Є. Акімов, В. О. Костенко

ОКСИДАТИВНО- НІТРОЗАТИВНИЙ СТРЕС ТА МЕТОДИ ЙОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Навчально-методичний посібник

Львів
Видавництво «Магнолія 2006»
2024

Рекомендовано Вченою радою Полтавського державного медичного університету як навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти ступеня магістра, які навчаються за спеціальностями 221 «Стоматологія», 222 «Медицина», 228 «Педіатрія», а також для здобувачів ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальностями 221 «Стоматологія», 222 «Медицина» та 091 «Біологія» у закладах вищої освіти МОЗ України (протокол засідання Вченої ради № 2 від 13.10.2021).

Рецензенти:

І. Ю. Багмут – завідувачка кафедри клінічної патофізіології, топографічної анатомії та оперативної хірургії Харківської медичної академії післядипломної освіти, д-р мед. наук, професор;

А. М. Єлінська – професор кафедри анатомії, патоморфології та судової медицини Чорноморського національного університету імені Петра Могили, д-р мед. наук, доцент;

К. С. Непорада – завідувачка кафедри біологічної та біоорганічної хімії Полтавського державного медичного університету, д-р мед. наук, професор.

Акімов О. Є.

A37 **Оксидативно-нітрозативний стрес та методи його дослідження** : навчально-методичний посібник / О. Є. Акімов, В. О. Костенко. – Львів : Магнолія 2006. – 2024. – 152 с.

ISBN 978-617-574-211-2

У посібнику викладені основні механізми, що лежать в основі розвитку оксидативно-нітрозативного ураження органів та систем, наведені алгоритми проведення та інтерпретації біохімічних показників, що характеризують розвиток та перебіг оксидативно-нітрозативного стресу.

Посібник рекомендується студентам, які навчаються за спеціальностями 221 «Стоматологія», 222 «Медицина» та 228 «Педіатрія», аспірантам, які здобувають ступінь доктора філософії за спеціальностями 221 «Стоматологія» та 222 «Медицина», а також практикуючим лікарям медичного та стоматологічного профілю.

УДК 616.89-008-071

Відтворення цієї книги чи якоїсь її частини заборонено без письмової згоди видавництва. Будь-які спроби порушення авторських прав переслідуватимуться у судовому порядку.

Зміст

СПИСОК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	5
ВІД АВТОРІВ	6
РОЗДІЛ 1. ДЖЕРЕЛА УТВОРЕННЯ АКТИВНИХ ФОРМ КИСНЮ І АЗОТУ В ОРГАНІЗМІ	8
1.1. Супероксидний аніон-радикал.....	8
1.2. Гідроксильний радикал	18
1.3. Перекис водню	18
1.4. Нітроген (II) оксид.....	20
1.5. Пероксинітрит	32
1.6. Нітритний радикал.....	33
РОЗДІЛ 2. ОСНОВНІ ЛАНКИ АНТИОКСИДАНТНОЇ СИСТЕМИ КЛІТИНИ	35
2.1. Супероксиддисмутазно-каталазна система	35
2.2. Система глутатіону	42
2.3. Тіоредоксинова система	53
2.4. Неферментативні антиоксиданти.....	56
РОЗДІЛ 3. МЕХАНІЗМИ АВТОРЕГУЛЯЦІЇ РІВНЯ ОКСИДУ АЗОТУ В ОРГАНІЗМІ ССАВЦІВ	66
РОЗДІЛ 4. МЕХАНІЗМИ РОЗВИТКУ ОКСИДАТИВНО- НІТРОЗАТИВНОГО УШКОДЖЕННЯ КЛІТИН (СТРЕСУ)	71
4.1. Основні причини розвитку оксидативно-нітрозативного стресу	72

4.2. Механізми ушкодження клітин активними формами кисню.....	82
4.3. Механізми ушкодження клітин активними формами азоту.....	96
РОЗДІЛ 5. МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПАРАМЕТРІВ ОКСИДАТИВНО-НІТРОЗАТИВНОГО СТРЕСУ	107
5.1. Дослідження продукції активних форм кисню та азоту.....	108
5.2. Дослідження функціонального стану антиоксидантної системи.....	120
5.3. Дослідження маркерів оксидативно-нітрозативного ушкодження.....	133
СПИСОК ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ	146

Навчальне видання

**Акімов Олег Євгенович
Костенко Віталій Олександрович**

ОКСИДАТИВНО-НІТРОЗАТИВНИЙ СТРЕС ТА МЕТОДИ ЙОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Навчально-методичний посібник

Підписано до друку 18.10.2021 р.
Формат 60×84/16. Папір друк. № 2. Гарнітура Times.
Умовн. друк. арк. 8,84. Тираж 300 прим.

ПП «Магнолія 2006»
м. Львів-53, 79053, Україна, тел. +38 (050) 370-19-57
e-mail: picha1938@ukr.net

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції: серія ДК № 2534 від 21.06.2006 року, видане Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України

Надруковано у друкарні видавництва «Магнолія 2006»